

## Conjunt de casaca, armilla i calçons

**Museu actual:**

Museu del Disseny de Barcelona

**Cronologia:**

1770-1789

**Gènere:**

Home

Conjunt de casaca, armilla i calçons de vellut llavorat de seda que combina blau fosc i clar i un to bordeus en el teixit de quadres, i brodat en seda amb tons blancs i carbassa. La casaca és oberta per davant, compta amb 18 botons plans, folrats de tela de color clar. Tot i així, el patronatge de les peces davanteres no permet que aquesta peça es pugui tancar. Tot i que generalment es considera que a partir dels anys 60 del segle XVIII els colls de les casaques es feren de volta, cal tenir en compte que els canvis en el vestit portat anaven apareixent gradualment. No és gens estrany, doncs, trobar una peça dels anys 80 del segle XVIII que encara conservi el coll de tira. Presenta decoració floral tant a l'obertura com en les bocamànigues. L'armilla està confeccionada amb una seda de color més clar. Presenta decoració brodada al voltant de la botonadura frontal, amb motius vegetals semblants als de la casaca. Les armilles apareixen al segle XVIII com a una simplificació de la de l'antic gipó masculí. En un origen les jupes eren unes jaquetes ajustades al cos, fins als malucs, i obertes per davant. Presentaven mànigues molt estretes i estaven confeccionades totes amb el mateix teixit. A mesura que les casaques es van anar ajustant, les peces interiors (la jupa) es va anar simplificant per tal de facilitar els moviments al portador. Així, es van començar a confeccionar les mànigues amb un teixit més fi i més barat i al final aquestes van acabar desapareixent. A més, es va començar a confeccionar l'esquena també amb aquests materials més barats, presentant només els teixits treballats a la part davantera. Amb el pas del temps, les armilles es van anar escurçant fins arribar a la cintura. Sovint presenten les tapetes de les butxaques com a motiu estrictament decoratiu. Els calçons del mateix teixit que la casaca. Arriben just per sota el genoll, i es ceneixen a la cama amb cinc botons i una tireta. Cordats per davant amb botons folrats i una tapeta davantera, a mode de bragueta. Folrats amb tafetà, probablement de

lli. Els calçons van ser portats pels homes fins a inicis del segle XIX, quan al voltant de 1812 es començaren a dur pantalons. Eren el resultat de l'evolució que el vestit masculí patí, des que s'escurçaren les túniques a l'edat mitjana, deixant les cames a la vista (cobertes per mitges) fins que es feu necessari cobrir la part superior de les cames, ja que cada vegada la roba de sobre masculina es feia més i més curta, fins a arribar al gipó masculí, que deixava les cames enlaire. En un primer moment els calçons eren amples i bombats (durant els segles XVI i XVII) però ja al segle XVIII evolucionaren cap a unes formes més cenyides. Donació de Manuel Rocamora, el 1969.

**Creador:**

Desconegut

**Firma:**

Desconegut

Malauradament, la majoria de peces conservades són de producció anònima. No hi ha cap element distintiu que permeti relacionar-les amb seguretat amb un creador determinat. Cal destacar que probablement en la majoria de casos es tractava de confecció domèstica; d'altres, de confecció més complexa, estaven confeccionades per un sastre o per una cosidora sense cap tipus de reconeixement d'autoria.

Cal tenir en compte que fins a les acaballes del segle XIX, a les llars pobres o humils, homes i dones vestien peces fetes majoritàriament a casa. D'aquesta producció estrictament casolana es passà, amb el temps, a una concentració de la feina en mans d'uns artesans que s'hi dedicaven de manera exclusiva. Així, la producció passà de satisfer les necessitats familiars a satisfer una demanda externa, implicant l'aparició d'un artesà especialitzat que, en el cas de la confecció, derivà en la figura del sastre.

Contràriament al que podria semblar, la modisteria no havia estat sempre una tasca reservada a les dones. De fet no fou fins al 1675 que a França es va permetre que les dones exercissin en aquest àmbit, en considerar que no estava ben vist que a les dones les vestís el sexe oposat. A partir d'aquell any les cosidores franceses van poder confeccionar vestits per a dones, amb excepció de les cotilles, i la roba d'infants fins a vuit anys. A França, la confecció de cossos per a dones i nens va continuar essent un privilegi de la corporació de sastres fins al 1871.

És força evident que existia una diferència entre la feina de la cosidora o costurera i la del sastre, que probablement raïa, ja no tant en la qualitat de la feina, sinó en el valor que se li donava a aquest darrer. Tot i així, tampoc els sastres etiquetaven les seves peces. No serà fins al 1858, que el gran creador de moda Charles Frederick Worth començarà a etiquetar les seves peces amb el seu nom, a mode de marca. De fet aquesta pràctica ja es donava en altres àmbits, com la barreteria femenina (anomenada

sovint “modes” a l'època). Aquest fet implicà una petita revolució en el món de la indústria de la moda, ja que per primera vegada es reconeixia el nom del creador com un valor afegit a la peça. En el cas català, les primeres etiquetes van aparèixer a finals dels anys 70 del segle XIX.

**Ús:**

Exterior

**Tipologia d'ús:**

Indumentària d'inspiració internacional

**Tipus de peça:**

Indumentària civil masculina

**Tacte:**

Llis

**Color:**

Blancs

**Ornamentació:**

Brodats

Botons

Motius florals

motius geomètrics

**Material:**

Seda

**Enllaços externs:**

<https://www.museodelprado.es/coleccion/obra-de-arte/jose-moino-y-redondo-conde-de-floridablanca/dcce9918-e23b-4a4d-8faa-33b9448606a2>

**Hemeroteca:**

<http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b22001458/f11.item.r=mode>

**Bibliografia:**

ARNOLD, J. Patterns of Fashion: Englishwomen's Dresses & Their Construction, vol. 1, c. 1660–1860. London: Wace, 1964.

BOEHN, M. Von, La moda. Historia del traje en Europa desde los orígenes del Cristianismo hasta nuestros días, vol IV (segle XVIII), vol V (1790-1817), Barcelona, 1928.

BOUCHER, M. Historia del traje en occidente, Barcelona: Editorial Gustavo Gili, 2009.

BOUCHER, M. 20.000 years of fashion, 2001 (1964).

BUCK, A. Dress in Eighteenth-Century England. New York: Holmes & Meier, 1979.

COSGRAVE, B. Historia de la moda: desde Egipto hasta nuestros días. Barcelona: Editorial Gustavo Gili, 2005.

CULLEN, O. "Eighteenth-Century European Dress". In Heilbrunn Timeline of Art History. New York: The Metropolitan Museum of Art,

2000-. [http://www.metmuseum.org/toah/hd/eudr/hd\\_eudr.htm](http://www.metmuseum.org/toah/hd/eudr/hd_eudr.htm) [1] (October 2003)

CUNNINGTON, C. W., I CUNNINGTON, PH.. Handbook of English Costume in the Eighteenth Century. London: Faber & Faber, 1957.

DELPierre, M. Dress in France in the eighteenth century. New Haven, Yale University Press, 1997.

DESCALZO LORENZO, A.: "Modos y modas en la España de la Ilustración". A: Siglo XVIII: España el sueño de la razón. Madrid, Ministerio de Asuntos Exteriores, 2002, pp. 166-190.

ENTWISTLE, J. El cuerpo y la moda: una visión sociológica, Barcelona, 2002

FOX, C. (ed.) London—World City, 1800–1840. Exhibition catalogue. New Haven: Yale University Press, 1992.

FRANCO RUBIO, G.A. "Al compás de la moda en los siglos modernos: (España, Siglo XVIII)" A: Los gustos y la moda a lo largo de la historia. Valladolid: Ediciones Universitarias, 2014; pp. 115-175

HART, A. I NORTH, S. Fashion in Detail: From the 17th and 18th Centuries. New York: Rizzoli, 1998.

HERRANZ RODRÍGUEZ, C. "Moda y tradición en tiempos de Goya" EA: Vida cotidiana en tiempos de Goya, Madrid: Lunwerg, 1996; pp. 73- 86

JONES, J.M. Sexing La Mode: Gender, Fashion, and Commercial Culture in Old Regime France. Oxford: Berg, 2004.

KODA, H. I BOLTON, A. Dangerous Liaisons: Fashion and Furniture in the Eighteenth Century. New Haven: Yale University Press, 2006.

KOENIG, R. La moda en el proceso de civilización, Ed. Paidós, Valencia, 2002

LAVER, J. Breve historia del traje y la moda. Madrid: Ediciones Cátedra, 1988.

LEIRA SÁNCHEZ, A. "El vestido en tiempos de Goya", Anales del Museo Nacional de Antropología, 1997, IV, pp. 157-187. [2]

LEIRA SÁNCHEZ, A. "La moda en España durante el siglo XVIII", Indumenta,nº. 0, 2007, págs. 87-94; [3]

LIPOVETSKY, G.; ROUX, E. El lujo eterno. De la era de lo sagrado al tiempo de las marcas. Barcelona, 2004

MAEDER, E, ET AL. An Elegant Art: Fashion & Fantasy in the Eighteenth Century. Exhibition catalogue. New York: Abrams, 1983.

MOLINA, Á. i VEGA, J. Vestir la identidad, construir la apariencia. La cuestión del traje en la España del siglo XVIII. Madrid, Ayuntamiento de Madrid, Área de Gobierno de las Artes, 2004.

REDONDO, M. (2007). Museo del Traje, junio 2007. Modelo del mes: polonesa del siglo XVIII. [4]

RIBEIRO, A. Dress in Eighteenth-Century Europe, 1715–1789. New Haven: Yale University Press, 2002.

RIBEIRO, A. The Art of Dress: Fashion in England and France, 1750–1820. New Haven: Yale University Press, 1995.

RIBEIRO, A. The Visual History of Costume, vol. 4, The Eighteenth Century. London: Batsford, 1983.

ROCHE, D. The Culture of Clothing: Dress and Fashion in the Ancien Régime. New York: Cambridge University Press, 1994.

TEJEDA FERNÁNDEZ, M. Glosario de términos de la indumentaria regia y cortesana en España: siglos XVII y XVIII. Málaga: Servicio de Publicaciones de la Universidad de Málaga: Real Academia de Bellas Artes de San Telmo, 2006.

TOUSSAINT-SAMAT, M. Historia técnica y moral del vestido, Madrid: Editorial Alianza, 1994.

WAUGH, N.; WOODWARD, M. The cut of women's clothes 1600-1930. London : Faber and Faber. 1968.

LE BOURHIS, KATELL, ED., The Age of Napoleon: Costume from Revolution to Empire, 1789–1815 [5]

Nota: aquesta és una selecció bibliogràfica àmplia que pretén ser només una aproximació al període de la peça.